

zaaknummer 2014 W 1147 (1)

14 augustus 2014

De Klachtencommissie seksueel misbruik in de R.-K. Kerk van de Stichting Beheer & Toezicht i.z. Seksueel Misbruik in de R.-K. Kerk in Nederland, verder ook: de Klachtencommissie, geeft op grond van de Procedure Klachtencommissie seksueel misbruik in de R.-K. Kerk (verder ook: de Procedure) het volgende advies inzake de klacht van:

[naam],
geboren op [datum],
wonende te [plaats],
hierna te noemen: klager,
juridisch adviseur: mr. N.M.I. Bastiaans, advocaat te Amersfoort,

tegen:

(*wijlen*) **[naam]**,
geboren en overleden op onbekende data,
de persoon over wie geklaagd wordt,
hierna ook te noemen: aangeklaagde 1,
tijdens zijn leven lid van de Stichting “Het Gezelschap De
Kruisvaarders van St. Jan”,

en

(*wijlen*) **[naam]**
geboren en overleden op onbekende data,
de persoon over wie geklaagd wordt,
hierna ook te noemen: aangeklaagde 2,
volgens klager in ieder geval in de periode tussen 1965-1969 werkzaam
in [internaat].

1. De procedure

Het klaagschrift is door de griffie van de Klachtencommissie ontvangen op 17 maart 2014.

Op 30 april 2014 is een inhoudelijke reactie binnengekomen van het bisdom Haarlem-Amsterdam.

Op 22 juli 2014 heeft te Utrecht een zitting van de Klachtencommissie achter gesloten deuren plaatsgevonden, waarbij de klachten zijn behandeld en waarbij de Klachtencommissie was samengesteld uit de onder aan dit advies te noemen leden.

Klager is verschenen met mevrouw [naam]. Klager heeft zijn standpunt toegelicht. Klager werd bijgestaan door mr. N.M.I. Bastiaans, voornoemd.

Namens aangeklaagden is drs. E.H.A. Fennis, vice-kanselier van het Bisdom Haarlem-Amsterdam, verschenen.

2. De klacht (zakelijk weergegeven)

2.1. Klager is vlak na zijn geboorte geplaatst in een kindertehuis in [plaats]. Klager heeft geen enkele herinnering aan zijn ouders of verdere familie. Van zijn periode in [plaats] ziet klager steeds het beeld voor zich hoe een vrouw hem had vastgepakt aan een arm en dat een zuster van het kindertehuis zijn andere arm vasthield. Even later kwamen er twee politiemannen binnen die de vrouw onder dwang meenamen. Klager heeft het vermoeden dat deze vrouw zijn moeder was. Klager vermoedt verder dat hij ongeveer een jaar of acht was toen hij van het kindertehuis werd overgeplaatst naar [internaat] op de locatie voor jeugdige kinderen aan de Statenlaan. In dit tehuis kreeg klager te maken met veel geweld. De toenmalige groepsleider was een wrede en gewelddadige man, die klager regelmatig in zijn kruis trapte en hem daarnaast tot littekens toe heeft geslagen.

2.2. Het geweld dat tegen klager gebruikt werd, heeft hem op zeer jonge leeftijd geleerd om nooit weerstand te bieden. Weerstand leverde ernstige mishandeling op. Dat heeft gevolgen gehad voor het seksueel misbruik dat klager later ten deel is gevallen. Na enige tijd in het internaat voor jeugdigen te hebben gezeten, werd klager vaak uitgenodigd door aangeklaagde 1 in zijn kantoortje. Aangeklaagde 1 had een hond, een boxer. Alle jongens waren gek op deze hond. Klager werd uitgenodigd om naar het kantoortje van aangeklaagde 1 te komen en hij mocht dan spelen met de hond. Aangeklaagde 1 zette de hond tussen zijn benen en nam klager “gemoedelijk” op schoot. In die tijd droegen jongens korte broeken en terwijl klager de hond streelde, begaf de hand van aangeklaagde 1 zich naar het kruis van klager en zo werd klager wekelijks betast door aangeklaagde 1. Klager vermoedt dat hij ongeveer twaalf jaar geweest moet zijn toen het misbruik begon.

2.3. Toen klager ouder werd, werd hij overgeplaatst naar de locatie van [internaat] aan de [adres]. Ook over deze locatie zwaaide aangeklaagde 1 de scepter. Aangeklaagde 1 had ook een boot. Aangezien klager geen familie had bij wie hij de vakanties kon doorbrengen, werd hij voorafgaand of tijdens de vakanties als troost vaak meegenomen naar de boot. Klager werd dan door aangeklaagde 1 aangemoedigd om te gaan zwemmen. Alleen wanneer er ook andere kinderen meegingen naar de boot, kreeg klager een zwembroek mee. De andere keren moest hij in zijn onderbroek zwemmen. Na het zwemmen werd hij zorgvuldig door aangeklaagde 1 afgedroogd waarbij de volle aandacht uitging naar het geslachtsdeel van klager. Vervolgens moest hij zijn korte broek aantrekken zonder zijn onderbroek eronder, omdat die nat was. Daarna werd klager bij aangeklaagde 1 op schoot gezet waarbij zijn hand dan via de pijpen van zijn korte broek naar het geslacht van klager tastte en hem probeerde af te trekken. Maar ook ging aangeklaagde 1 geregeld met een (of meerdere) vinger(s) een stukje in de anus van klager. Ook moest klager aangeklaagde 1 dan met enige regelmaat aftrekken dan wel pijpen terwijl klager daarbij op een bankje moest zitten. Aangeklaagde 1 kwam niet klaar in de mond van klager, maar klager moest het dan afmaken met de hand of aangeklaagde 1 deed dit zelf. Ook moest klager de tepels van aangeklaagde 1 zoenen. In de wintermaanden werd klager vaak ontboden in de woning van aangeklaagde dat zich schuin tegenover het internaat bevond. Aangeklaagde 1 vroeg dan aan klager of hij wilde helpen met de tuin. Vervolgens masseerde aangeklaagde 1 klager in een soort massagekamer in zijn woning ook met olie. Het is daarbij twee keer gebeurd dat aangeklaagde 1 klager vervolgens verkrachtte door zijn penis in de met olie ingesmeerde anus van klager te doen. Kort daarna is het seksueel misbruik door aangeklaagde 1 gestopt omdat klager naar [instelling] werd overgeplaatst. Klager vermoedt dat hij toen ongeveer 16 jaar oud moet zijn geweest.

2.4. Aangeklaagde 2 had een slaapkamertje naast de slaapzaal van de jongens. Hij vroeg altijd aan klager of hij zijn kamer wilde schoonmaken. Hij kreeg daar dan wat kleingeld voor.

Terwijl klager aan het schoonmaken was, ging aangeklaagde 2 altijd bij de wastafel staan. Ondertussen bevredigde hij zichzelf terwijl hij naar klager bleef kijken. Daarbij vroeg aangeklaagde 2 of klager hem daarbij wilde helpen. Dat heeft klager nooit gedaan. Klager was heel bang. Een keer werd hij nat gegooid door aangeklaagde 2. Daarna moest klager zich uitkleden. Klager vergeet dit nooit meer. Klager vermoedt dat hij een jaar of twaalf was. Aangeklaagde 2 heeft nooit aan klager gezeten.

2.5. Klager is door het seksueel misbruik door onder andere aangeklaagden, maar ook door het ernstige fysieke geweld dat tegen klager is gebruikt door een andere broeder, heel ernstig beschadigd zowel in emotioneel opzicht als in maatschappelijk opzicht. Klager heeft geen school kunnen voltooien. Klager concentreerde zich in die periode waarschijnlijk volledig op overleven en niet op school. Toen klager achttien jaar oud was, werd klager in een pleeggezin geplaatst in [plaats] waar hij werd misbruikt. Vervolgens besloot klager om in militaire dienst te gaan om aan verder misbruik te ontkomen. Klager had het naar zijn zin in militaire dienst. Omdat klager in de weekenden aangewezen was op terugkeer naar een volgende belager, pleegde hij tegen het weekend kleine delicten zodat hij als straf niet met weekendverlof mocht. Dit gedrag werd natuurlijk niet begrepen en klager kreeg oneervol ontslag. Nadat klager uit de militaire dienst was ontslagen, moest hij terugkeren naar het pleeggezin waar hij vervolgens is verkracht. Klager heeft toen een zelfmoordpoging gedaan door met een touw om zijn nek van de brug te springen. Klager werd gevonden voordat hij overleden was en hij is teruggebracht naar het pleeggezin, waar de man die hem misbruikte hem daarna niet meer heeft aangeraakt.

2.6. Nadat klager enigszins hersteld was van zijn zelfmoordpoging, is hij gaan zwerven. Klager is daarbij nooit aan de drugs of aan de drank geraakt. Hij is uiteindelijk in aanraking gekomen met welzijnswerk en uiteindelijk heeft klager een baan bemachtigd als groepsleider voor schipperskinderen. Daarna is klager in de hulpverlening voor kinderen gegaan. Klager is uiteindelijk voor zichzelf begonnen en heeft op ludieke wijze de gemeente [plaats] mee gekregen in een succesvolle vorm van opvang voor kinderen en jeugdigen. Dat heeft hij jaren gedaan, tot het moment dat de steun werd ingetrokken en klager gedemotiveerd naar [land] is vertrokken. Daar heeft hij vervolgens een gevangenisstraf opgelegd gekregen die hij thans uitzit in Nederland. Klager weet nog niet hoe hij verder moet als hij straks zijn straf heeft uigezeten, want door alles wat klager heeft meegemaakt heeft hij geen behoorlijke carrière kunnen opbouwen of een relatie kunnen aangaan, waardoor klager nu op zestigjarige leeftijd helemaal alleen is op de wereld.

2.7. Klager wil met deze klacht erkenning van de kerk voor het seksueel misbruik en het geweld waarvan hij slachtoffer is geweest. Klager vindt dat de kerk ernstig tekort is geschoten in de zorgplicht die zij hadden voor een minderjarig weeskind. Hoewel het leed dat klager heeft moeten ondergaan niet in geld is uit te drukken, wenst klager ook financiële compensatie omdat hij kinderen van nu, die in nood verkeren, wil helpen.

3. De reactie

Het bisdom Haarlem-Amsterdam heeft in de reactie gesteld dat de archieven van het bisdom Haarlem-Amsterdam geen informatie bevatten die klager of de aangeklaagden in onderhavige zaak betreffen, waardoor het niet mogelijk is om inhoudelijk te reageren op het klaagschrift. Voor overige informatie heeft het bisdom verwezen naar de reactie van de Kruisvaarders. Uit deze reactie blijkt dat aangeklaagde 1 tot eind 1963 directeur was in [internaat]. Verder zijn in de archieven geen aanwijzingen gevonden die mogelijk wijzen op disfunctioneren van aangeklaagde 1. Ten aanzien van aangeklaagde 2 wordt opgemerkt dat hij niet bekend is bij

de Kruisvaarders. Derhalve kan de bisschop van Haarlem-Amsterdam in de klacht tegen hem niet als kerkelijk gezagsdrager worden aangemerkt.

4. De beoordeling

Aangeklaagde 2

4.1. De Klachtencommissie acht de Klachtencommissie zich niet bevoegd om over deze klacht te oordelen nu noch uit het dossier noch uit de behandeling ter zitting duidelijk is geworden om welke persoon het gaat die door klager is aangeduid als aangeklaagde 2. Bij het Gezelschap is deze persoon niet bekend en ook klager heeft verder geen gegevens van deze persoon. Zonder dat het voor de Klachtencommissie duidelijk is wie de persoon van een aangeklaagde betreft, kan de Klachtencommissie ook niet beoordelen of zij bevoegd is om over deze klacht te oordelen en om die reden zal de Klachtencommissie klager niet-ontvankelijk verklaren in zijn klacht.

Aangeklaagde 1

4.2. De klacht betreft seksueel misbruik gepleegd door aangeklaagde die toen lid was van Het Gezelschap De Kruisvaarders van St. Jan en werkzaam was in [internaat], dat viel onder de Stichting [naam].

Op de gronden zoals uiteengezet in de beslissing van 8 oktober 2012, zaaknummer 2010T115, moet naar het oordeel van de Klachtencommissie in dit geval als kerkelijke gezagsdrager worden aangemerkt de bisschop van Haarlem-Amsterdam.

4.3. Volgens de Procedure moet onder seksueel misbruik worden verstaan iedere gedraging waarbij iemand onder dwang of in een afhankelijkheidsrelatie seksuele handelingen moet verrichten ofwel ondergaan ofwel daarvan toeschouwer moet zijn, dan wel seksueel getinte toenaderingen of uitlatingen in welke vorm dan ook moet dulden. Onder dwang wordt onder meer begrepen: fysiek geweld of dreiging daarmee, psychische druk, intimidatie en/of chantage. Verder wordt onder seksueel misbruik ook verstaan het maken van seksueel getint beeldmateriaal van iemand en het gebruiken en doorgeven daarvan.

4.4. Niet ter discussie staat dat de door klager gestelde feiten moeten worden gekwalificeerd als seksueel misbruik in de zin van de Procedure.

4.5. Er zijn meer dan vijftig jaar verstreken sinds de feiten die klager aangeklaagde 1 verwijt zich hebben afgespeeld. Alleen al door het overlijden van aangeklaagde 1 zijn deze feiten niet meer in detail te onderzoeken. Wél is voor de Klachtencommissie aannemelijk geworden dat de gebeurtenissen die klager schetst, hebben plaatsgevonden en wel dat aangeklaagde 1 klager gedurende een periode van een aantal jaar wekelijks heeft betast en afgetrokken en daarnaast klager hem in die periode regelmatig moest aftrekken, pijpen en moest dulden dat aangeklaagde 1 klager penetreerde met zijn vinger(s). Daarnaast acht de Klachtencommissie het aannemelijk geworden dat aangeklaagde 1 klager tweemaal heeft verkracht door met zijn penis in de anus van klager te gaan. De Klachtencommissie is van het voorgaande overtuigd geraakt door de authentieke wijze waarop en de details waarmee klager zijn verhaal heeft geschreven en ter zitting heeft toegelicht. Daarnaast wordt de klacht van klager met betrekking tot aangeklaagde 1 ondersteund door de gegrond verklaarde klacht met zaaknummer 2013 W 1019, waarbij sprake is van soortgelijk seksueel misbruik.

4.6. Het behoeft voorts geen betoog dat het seksueel misbruik door aangeklaagde met gebruikmaking van misbruik van gezag en in een afhankelijkheidsrelatie hoogst kwalijk is

geweest. Klager was ten tijde van de aanvang van het misbruik pas een jaar of twaalf oud. Aangeklaagde was voor hem iemand waarin hij vertrouwen moest kunnen stellen.

4.7. Gelet op het feit dat aangeklaagde is overleden kunnen tegen hem geen maatregelen meer worden genomen. De gegrondverklaring van de klacht, alsmede de erkenning van het leed dat klager is aangedaan kunnen wellicht bijdragen aan de vermindering van dat leed.

4.8. Over financiële vergoedingen kan de Klachtencommissie niet adviseren. Dit behoort niet tot haar taak. Klager kan zich voor het verkrijgen van schadevergoeding met het onderhavige advies rechtstreeks wenden tot de Compensatiecommissie.

5. Het advies

De Klachtencommissie verklaart klager in zijn klacht tegen aangeklaagde 2 niet-ontvankelijk.

De Klachtencommissie adviseert de klacht tegen aangeklaagde 1 gegrond te verklaren.

Dit advies is vastgesteld op 14 augustus 2014 door mr. G.A.M. Stevens, voorzitter, drs. L. Erftemeyer en W.M. Veltman-Breddels, leden, bijgestaan door mr. M. van der Meulen, griffier, en is ondertekend door de voorzitter.

Tegen dit advies is geen hoger beroep mogelijk. Wel bestaat voor klager en de (gemachtigde van de) kerkelijke gezagsdrager ingevolge artikel 20 van de Procedure de mogelijkheid binnen twee weken na ontvangst van dit advies schriftelijk bezwaar in te dienen indien er naar zijn of haar oordeel een algemeen beginsel van behoorlijke klachtbehandeling is geschonden.

Op grond van artikel 18.5 van de Procedure wordt dit advies binnen twee weken nadat het is vastgesteld bij aangetekend schrijven aan de kerkelijk gezagsdrager en aan klager verzonden.

Op grond van artikel 21.1 van de Procedure stelt de kerkelijk gezagsdrager binnen dertig dagen na ontvangst van dit advies klager schriftelijk en gemotiveerd op de hoogte van de beslissing die hij naar aanleiding van dit advies geeft genomen.

Op grond van artikel 21.3 van de Procedure geeft de kerkelijk gezagsdrager daarbij de mogelijkheden van bezwaar en beroep aan.

Op grond van artikel 21.4 van de Procedure ontvangt de Klachtencommissie een afschrift van de beslissing van de kerkelijk gezagsdrager.